

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та
міжнародних відносин

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка
_____ проф. Ю.О. Лянной
15 травня 2022 р.

**ПРОГРАМА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ ВСТУПУ
НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
НА ОСНОВІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Розглянута на засіданні приймальної
комісії університету
«15» травня 2022 р.
протокол № «8»

Суми 2022

Програма індивідуальної усної співбесіди з історії України для
вступу на навчання заступенем бакалавр
денної та заочної форми навчання

Ухвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних
відносин та методики навчання історичних дисциплін

13 травня 2022 р.

протокол № 10

Завідувач кафедри

_____ доц. С.І. Моцак

Голова комісії зі співбесіди

_____ ст. викл. О.В. Жуков

Пояснювальна записка

Головним критерієм для зарахування на навчання є знання вступника та його спроможність навчатися у вищому навчальному закладі. Саме для виявлення рівня знань абітурієнта приймальна комісія проводить вступні випробування. Кількість, перелік і форма вступних випробувань визначаються правилами прийому до вищого навчального закладу.

Пропоновану **Програму індивідуальної усної співбесіди з історії України** складено, у відповідності до чинної програми ЗНО з історії України, враховуючи цілі, вимоги і зміст навчання історії в школі, закладені в Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України для 11-річної школи. Хронологічно програма охоплює зміст шкільного курсу історії України від 1914 року до сьогодення і складається з низки тем.

Вона передбачає перевірку сформованих знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів, а також сформованості загальнопредметних історичних умінь. Завдання мають перевіряти такі знання й уміння:

- називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури;
- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;
- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;
- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) події, явища і процеси минулого, діяльність видатних історичних постатей;
- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;
- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;
- давати визначення історичних понять і термінів, пояснювати їх і доречно вживати.

Зміст програми

№ п/п	Назва розділу, теми	Зміст	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
1	Україна в Першій світовій війні	Факти: Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України. Діяльність австрійської та російської адміністрації в Галичині. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців. Дати: Серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України. Персоналії: К. Левицький, Д. Дорошенко, О. Бобринський. Поняття та терміни: «Світова війна», «Союз визволення України», «Головна українська рада», «Галицько–Буковинське генерал–губернаторство»	Позначати на картосхемі військові події на території України у 1914 – 1916 роках. Характеризувати територіально–політичні плани і наміри ворогуючих держав щодо українських земель, еволюцію позицій українських політичних сил щодо війни, соціально–економічне та суспільно–політичне становище населення впродовж війни, динаміку змін в свідомості різних соціальних верств українського суспільства. Визначати соціально–економічні та політичні наслідки війни для українського суспільства.
2	Українська революція	Факти: Революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали Центральної Ради). Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР. Дати: Березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради; Квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес; Червень 1917 р. – Перший Універсал Центральної Ради; Липень 1917 р. – Другий Універсал Центральної Ради, збройний виступ	Позначати на картосхемі Українську Народну Республіку, держави, що межували з УНР, напрямки наступу більшовиків під час першої війни УНР з Радянською Росією, місця найбільших боїв. Характеризувати процес утворення та еволюції Української Центральної Ради, діяльність українських партій, політичних діячів в історії періоду, «регіональні радянські республіки», процес «українізації» частин російської армії, основні положення I, II, III та IV Універсалів УЦР, особливості соціально–економічного становища, настрої населення за часів революції, взаємовідносини УЦР із Тимчасовим урядом, перебіг та результати боротьби за владу в Києві в жовтні – листопаді 1917 р., перебіг першої війни радянської

		самостійників; Листопад 1917 р. – Третій Універсал Центральної Ради, проголошення УНР; Січень 1918 р. – Четвертий Універсал Центральної Ради, проголошення незалежності УНР Персоналії: М. Грушевський, С. Єфремов, В. Антонов–Овсієнко, Ю. Коцюбинський. Поняття та терміни: «автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат», «Народний секретаріат», «українізація армії», «регіональні республіки».	Росії з УНР. Визначати причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; причини прийняття Універсалів УЦР, їх історичне значення, місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові; Ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі
3	Україна в боротьбі за збереження державної незалежності	Факти: Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро–Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Гетьманський переворот і утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько–українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько–радянська війна на території України. Утворення Галицької СРР. Другий «Зимовий похід» Армії УНР. Дати: січень (лютий) 1918 р. – Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу; 29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського; 14 листопада 1918 р. – утворення Директорії; листопад 1918 р. – проголошення ЗУНР; 22 січня 1919 р. – Акт злуки; Грудень 1919 – травень 1920 – Перший «Зимовий похід» військ УНР Квітень 1920 р. – Варшавська Угода Березень 1921 р. – Ризький мир Листопад 1921 р. – Другий «Зимовий похід» військ УНР Персоналії: П. Скоропадський, К. Левицький, Д. Вітовський, Є. Петрушевич, С. Петлюра, В. Винниченко, Х. Раковський, Н. Махно, Ю. Тютюнник. Поняття та терміни: «Директорія», «Українська Галицька армія», УСРР, «воєнний комунізм»	Позначати на картосхемі хід воєнних дій на території України в 1918 – 1921 рр. Характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, УСРР, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя в Україні в 1918–1921 рр. Визначати причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; особливості внутрішньої та зовнішньої ситуації в УНР часів Директорії; причини та наслідки українсько–польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавського договору; причини поразки національно–визвольних змагань (національно–демократичної революції в Україні), історичне значення відновлення української державності на східно–та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки).
4	Українська СРР в умовах нової економічної політики	Факти: Входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства.	Позначати на картосхемі зміни у адміністративно–територіальному устрої УСРР у 1921 – 1928 рр. Характеризувати неп та її складові,

		Політика «коренізації» в УСРР (українізація). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження 20-х рр. Боротьба з націонал-комунізмом. Дати: 1922 р. – входу УСРР до складу СРСР 1921 – 1923 рр. – голод в Україні; 1923 р. – початок політики «українізації»; 1925 р. – завершення відбудови промисловості, курс на індустріалізацію; Персоналії: Л. Каганович, О. Шумський, М.Скрипник, М.Волобуєв, М.Хвильовий (Фітільов), Г.Юра, Л.Курбас, М.Бойчук, О.Довженко. Поняття та терміни: «індустріалізація», «українізація», «автокефальна церква»	процес стабілізації економічного і соціального життя в Україні, політику більшовиків щодо релігії та церкви в Україні, політику «українізації» та її наслідки, особливості розвитку української культури в цей період. Визначити причини та наслідки «українізації», її вплив на українську культуру й ментальність населення УСРР, вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні. Порівнювати політику «воєнного комунізму» та нову економічну політику (неп) в УСРР.
5	Соціально-економічні перетворення в радянській Україні (1929-1938 рр.)	Факти: Перехід до форсованої індустріалізації. Директивна економіка. Життя і побут верств і груп населення. Хлібозаготівельні кризи 1927—1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Розкуркулення. Доля приватних сільських господарів та їхніх господарств. Повернення до продрозкладки. Зміни у житті, побуті й психології селян. Голодомор 1932—1933 рр. в Україні. «Закон про п'ять колосків». Хлібозаготівлі та їх суть. Масштаби та наслідки Голодомору. Зміни в соціальному складі населення. Формування партійно-бюрократичної номенклатури. Масові репресії. «Великий терор». Пропагандистський ідеал радянської людини. Зміни у масовій психології та свідомості населення. Становище у галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку. Література і мистецтво. «Розстріляне відродження». Політика держави щодо церкви та її наслідки. Ліквідація УАПЦ. Дати: 1928– 1938 рр. – період радянської модернізації в Україні; 1928 р. – Шахтинська справа 1929 р. – справа СВУ 1929 р. – рік великого перелому, початок суцільної колективізації 1932 – 1933 рр. – Голодомор в Україні; 1934 р. – перенесення столиці України з Харкова до Києва; Персоналії: О.Стаханов, П.Постішев. С.Косіор, М.Скрипник, Й.Сталін. Поняття та терміни: «форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «голодомор», «розстріляне	Позначати на картосхемі основні індустріальні об'єкти, побудовані за часів модернізації. Характеризувати сутність та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації в Україні. взаємозв'язок між різними складовими економічної політики сталінського режиму (індустріалізація, колективізація), Зміни в соціальній структурі населення Особливості суспільно-політичного та культурного життя періоду. Визначати причини та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, зв'язки між радянською модернізацією і зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масовими репресіями в Україні. Причини та наслідки Голодомору 1932– 33 рр. Порівнювати політику непу та економічну політику 1930-х років.

		відродження»	
6	Західноукраїнські землі	Факти: Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Різні течії в суспільно– політичному русі, радикалізація політичного життя в 1930– х роках. Дати: 1929 р. – утворення ОУН; 1930 р. – польська «пацифікація» у Східній Галичині; 15 березня 1939 р. – проголошення незалежності Карпатської України. Персоналії: Є. Коновалець, Д. Донцов, С. Бандера, А. Мельник, В. Липинський, А. Волошин. Поняття та терміни: «осадництво», «пацифікація», «русофільство», «русинство», «українофільство»	Позначати на карті території, що входили до складу Польщі, Румунії, Чехословаччини. Характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920– 1930– х рр. на становище західноукраїнських земель, політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930– х роках. Визначати міжнародні чинники розподілу українських земель між іншими державами на початку 1920– х рр. та їх наслідки для населення, причини та наслідки діяльності політичних сил у західноукраїнських землях в цей період.
7	Україна під час Другої світової війни	Факти: Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок німецько-радянської війни. Встановлення нацистського окупаційного режиму. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Визволення України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Перемога у Другій світовій війні. Дати: 23 серпня 1939 р. – радянсько– німецький пакт про ненапад (пакт Молотова– Ріббентропа); 1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни; 17 вересня 1939 р. – вступ Червоної армії на територію західної України; листопад 1939 р. – Східну Галичину і Волинь включено до складу УРСР; 2 серпня 1940 р. – Південну і Північну Бессарабію та Північну Буковину включено до складу УРСР; 22 червня 1941 р. – початок німецько-радянської війни; 30 червня 1941 р. – проголошення Акта відновлення Української Держави; грудень 1942 р. – початок звільнення України; 6 листопада 1943 р. – визволення Києва; січень – лютий 1944 р. – Корсунь–Шевченківська наступальна операція; вересень – жовтень 1944 р. – Карпатсько–Ужгородська наступальна операція; 28 жовтня 1944 р. – визволення всієї території України;	Позначати на карті українські землі, приєднані до УРСР в результаті реалізації радянсько–німецьких договорів 1939 р.; місця пов'язані з початком та завершенням визволення України від німецьких загарбників, битв і військових операцій, окупаційні зони, на які була розділена Україна, території поширення та активних дій різних течій руху Опору. Характеризувати суть гітлерівського плану «Ост», нацистський «новий порядок» в Україні, діяльність радянських партизан та українського визвольного руху. Визначати наслідки радянсько–німецьких договорів 1939 р. для українських земель; політики радянзації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941 р., основні результати та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками. Описувати мобілізаційні заходи, процес окупації України, перебіг найважливіших військових подій 1941–1945 рр., депортацію кримських татар та інших народів Криму.

		9 травня 1945 р. – завершення німецько-радянської війни, День Перемоги. Персоналії: С. Тимошенко, М. Кирпонос, С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, А. Мельник, С. Бандера, Р.Шухевич, О. Довженко, О. Теліга. Поняття та терміни: «план «Ост», «новий порядок», «Голокост», «колабораціонізм», «фрух Опору», «депортація», «радянська»	
8	Післявоєнна відбудова та розвиток України в 1945 – початку 1950-х рр.	Факти: Зовнішньополітична діяльність УРСР. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова промисловості. Голод в Україні 1946–1947 рр. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН та УПА. Розгортання ідеологічних кампаній. Дати: квітень 1945 р. – Україна стає співзасновницею ООН; березень 1946 р. – «саморозпуск» УГКЦ; 1946–1947 рр. – голод в Україні; квітень–липень 1947 р. – операція «Вісла». Персоналії: Д. Мануїльський, О. Гончар, Й. Сліпий. Поняття та терміни: «операція «Вісла», «ждановщина», «космополітизм», «лисенківщина».	Позначати на карті зміни в адміністративно-територіальному устрої України. Характеризувати зовнішньополітичну діяльність УРСР у повоєнні роки та політику влади щодо економічного, соціально-політичного, релігійного, культурного та повсякденного життя населення, хід операції «Вісла», процеси радянізації західних областей України. Визначати причини та наслідки проведення операції «Вісла», розгортання ідеологічних кампаній, голоду в Україні, «саморозпуску» УГКЦ.
9	Україна в умовах десталінізації	Факти: Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950–1960-х рр.: припинення масових репресій, реабілітація. Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Зміни в промисловості та сільському господарстві, соціальній сфері. Реформування управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», дисидентського руху наприкінці 1950 – початку 1960-х рр. Дати: лютий 1954 р. – входження Кримської області до складу УРСР; 1956 р. – XX з'їзд КПРС; 1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки. Персоналії: О. Кириченко, А. Горська, І. Дзюба, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, Є. Сверстюк, І. Світличний, В. Симоненко. Поняття та терміни: «лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство».	Позначати на карті зміни в адміністративно-територіальному устрої України. Характеризувати сутність процесу лібералізації, реформи управління економікою в середині 1950–1960-х рр., здобутки та особливості розвитку культури, сутність опозиційного руху. Визначати наслідки процесу лібералізації, економічних реформ для українського суспільства, причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР, причини виникнення та значення опозиційного руху.
10	Україна в період загострення кризи радянської системи	Факти: Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 – початок 1980-х рр.). Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Конституція УРСР 1978 р. Спроби економічних реформ у другій	Характеризувати зміни в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр., ключові положення Конституції УРСР 1978 р., стан промисловості та сільського господарства, основні вимоги та

		половині 1960–х рр. Тенденції розвитку соціальної сфери. Культура і духовне життя. Русифікація. Опозиційний рух. Дати: 1965 р. – реформи в сільському господарстві та промисловості («косигінська реформа»); 1972 р. – зміна політичного керівництва УРСР. В. Щербицький; 1976 р. – утворення Української Гельсінської групи. Персоналії: В. Марченко, С. Параджанов, В. Романюк, М. Руденко, В. Стус, В. Чорновіл, П. Шелест, В. Щербицький. Поняття та терміни: «застій», «номенклатура», «дефіцит», «урбанізація», «русифікація», «самвидав», «правозахисник».	напрями опозиційного руху 1960–1970–х рр., явища у сфері культури, політику русифікації. Визначати прояви політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, причини активізації опозиційного руху, здобутки та проблеми розвитку соціальної сфери.
11	Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України	Факти: Початок «перебудови». Загострення соціально-економічної кризи. Фінансове становище та рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980–х рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи. Формування багатопартійності, виникнення Народного руху України за перебудову, перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Прийняття Декларації про державний суверенітет. Акт проголошення незалежності України. Проведення референдуму та виборів Президента України. Дати: квітень 1985 р. – початок «перебудови»; 26 квітня 1986 р. – вибух на Чорнобильській АЕС; вересень 1989 р. – виникнення Народний рух України за перебудову; березень 1990 р. – перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР; 16 липня 1990 р. – прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет України; 24 серпня 1991 р. – прийняття Верховною Радою Акта проголошення незалежності України; 1 грудня 1991 р. – всеукраїнський референдум і вибори Президента України. Персоналії: В. Івашко, Л. Кравчук, І. Драч. Поняття та терміни: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «багатопартійність», «суверенітет», «інфляція», «ринкові відносини».	Характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального та національного руху, падіння авторитету КПУ, формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності, соціально-економічні ситуація в УРСР. Визначати причини і наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.

12	Україна в умовах незалежності	Факти. Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних сил. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Прийняття державної символіки, формування Інституту громадянства. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство. Соціально-економічне та культурне життя. Помаранчева революція. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією. «Революція Гідності». Агресія Росії проти України. Анексія Криму. Президентські вибори 2014 р. Антитерористична операція. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС). Дати: 6 грудня 1991 р. – заснування Збройних сил України; липень 1994 р. – обрання Л. Кучми Президентом України; 1995 р. – обрання України членом Ради Європи (РЄ); 28 червня 1996 р. – ухвалення Конституції України; жовтень–грудень 2004 р. – «Помаранчева революція», обрання Президентом України В. Ющенка; 2008 р. – вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ); листопад 2013 – лютий 2014 рр. – «Революція гідності»; 2014 р. – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС). Червень 2014 р. – обрання П.Порошенка Президентом України. Персоналії: Л. Кучма, В. Ющенко, В. Янукович, П. Порошенко. Поняття та терміни: «революція на граніті», «Помаранчева революція», «Євромайдан», «Небесна сотня», «Революція Гідності», «сепаратизм», «антитерористична операція (АТО)», «анексія», «тимчасово окупована територія»	Характеризувати державотворчі процеси, соціально– економічних реформ в Україні та її інтеграцію у світове співтовариство, риси економічного соціального політичного, національного, культурного життя, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий гуманітарний та освітній простір. Визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності.
----	--------------------------------------	---	--

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєв Ю. М. Історія України: Навч. посіб. для абітурієнтів та студ. вищ. закл. освіти / Ю.М. Алексєєв, А.Г. Вертегел, В.М. Даниленко. – К.: Каравела, 2004. – 255 с.
2. Андрощук О. Ф. Україна: хроніка ХХ століття. / О. Ф. Андрощук, О. Г. Бажан, Г.Б. Басара; Ред. В.А. Смолій; Ін- т історії України НАН України. – К., 2005. – 451 с.
3. Бойко О.Д. Історія України: Навч. Посібник. / 3-тє вид., вип., доп. – К.: Академвидав, 2008. – 688 с.
4. Борисенко В. Курс української історії. – К., 1998.
5. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ – ХХ ст. – К., 1996.
6. Губарев В. К. Історія України: Довідник школяра і студента. – Д.: БАО, 2004. – 624 с.
7. Гусак С.В. Історія України. Всесвітня історія ХХ – ХХІ століть. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Харків: Торсінг плюс, 2006. – 368 с.
8. Держалюк М. Міжнародне становище України та її визвольна боротьба у 1917 – 1922 рр. – К., 1998.
9. Довідник з історії України (А – Я): Посіб. для серед. загальноосвіт. навч. закл./Ред.: І. З. Підкова, Р. М. Шуста. – 2- е вид., доопрац. і доповн. – К.: Генеза, 2002. – 1135 с.
10. Земерова Т.Ю., Скирда І.М. Практичний довідник. Історія України. – Харків: Весна, 2008. – 448 с.
11. Історія України в особах: ХІХ – ХХ ст. – К., 1995.
12. Історія України ХХ ст. – К., 2000.
13. Історія України. Під загальною редакцією В.Смолія. – К., 2000.
14. Історія України: нове бачення: В 2- х т. – К., 1995 – 1996.
15. Історія. Комплексний довідник / В.А. Греченко, Ю.Г. Лебедєва, С.Л. Губіна. – Х.: Торсінг плюс, 2009. – 384 с.
16. Крип'якевич І. Історія України. – Львів, 1990.
17. Культура і побут населення України. – К., 1993. Литвин В. М. Історія України / В. М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2006. – 728 с.
18. Мицик Ю. А. Історія України: Навч. посіб. для старшокласників / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. – К.: Києво- Могилян. акад., 2005. – 576 с.
19. Нарис історії України ХХ ст. Навчальний посібник. Під загальною редакцією В.Смолія. – К., 2002.
20. Реєнт О. Україна в імперську добу (ХІХ – початок ХХ ст.). – К, 2003.
21. Сливка Ю. Україна в Другій світовій війні: національно- політичні та міжнародно- правові аспекти. – Львів, 2005.
22. Бажан О.Г., Історія України: навчальний посібник. Видавничий дім «КиєвоМогилянська академія». Київ, 2007.
23. Білоцерківський В.Я., Історія України: навчальний посібник. Центр учбової літератури. Київ, 2007.
24. Богуцький Ю.П., 2007. Українська культура в європейському контексті. К.: Знання.

25. Бойко О.Д., 2010. Історія України. Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Мрія..
26. Бокань В., 2002. Історія культури України: навчальний посібник. К.: МАУП.
27. В'ятрович В. Україна, 2014. Історія з грифом «Секретно». Харків.
28. Висоцький О.Ю., 2009. Історія української культури: навчальний посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ.
29. Гончарук П.С., 2005. Історія України з найдавніших часів до початку XX століття: курс лекцій. К.: Центр навчальної літератури.
30. Дещинський Л.Є., 2008. Історія української та зарубіжної культури: підручник для студ. вищих навч. закл. Львів: Бескід Біт.
31. Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні. Збірник наукових праць. К., 2015.
32. Зінченко О., В'ятрович В., Майоров М., 2016. Війна і міф. Невідома Друга світова війна. Харків.
33. Касьянов Г., 2008. Україна 1991-2007: нариси новітньої історії. К.: Наш час.
34. Кормич Л.І., 2006. Історія України. К.: Алерта.
35. Крип'якевич І., 2002. Історія української культури. К.: Либідь.
36. Лазарович М.В., 2013. Історія України: навчальний посібник. К.: Стереотип.
37. Мицик Ю., Бажан О., 2015. Історія України. К.: Кліо.
38. Пальм Н.Д., 2013. Історія української культури: навчальний посібник. Харків: Вид-во ХНЕУ.
39. Плохій С., 2016. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків.
40. Скрипник М.О., 2003. Історія України: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури.
41. Темко Г.Д., 2002. Історія України: посібник. К.: Вид. центр «Академія».
42. Шейко В.М., 2009. Історія української культури: навчальний посібник К.: Кондор.
43. Шейко В.М., Білоцерківський В.Я., 2010. Історія української культури: навчальний посібник. К.: Знання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Співбесіда з історії України проводиться у формі усного опитування згідно з програмою. Для співбесіди пропонуються **два** питання із затвердженого рекомендованого переліку.

Результати співбесіди зі вступниками оцінюються за критеріями **«склав»** /**«не склав»** чи за шкалою **100-200 балів**.

«Склав» - відповідь на два запитання повна, правильна, обґрунтована. Абитурієнт використав повно й глибоко відомі йому фактичні знання з історії України, проявивши навичку самостійного виконання операцій порівняння і аналізу основних історичних понять; абитурієнт розуміє теоретичний матеріал, володіє навичками і вміннями самостійної навчально-пізнавальної діяльності з історії України; аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; застосовує набуті знання при аналізі історичної інформації та робить обґрунтовані висновки. однак допустив деякі несуттєві помилки і має задовільний рівень повноти та системності знань з історії України.

«Не склав» - знання з історії мають фрагментарний характер, допускає суттєві неточності при викладенні історичного матеріалу; відповідь неправильна, не відповідає змісту поставленого питання, абитурієнт не розуміє його головних положень, відсутнє пояснення історичних понять і термінів, не володіє відповідними знаннями з історії України.

У відповідності до діючих нормативних актів і рекомендацій МОН України встановлюються такі критерії оцінювання усних відповідей вступників:

191 – 200 балів: відповідь на два запитання повна, правильна, обґрунтована. Абитурієнт використав повно й глибоко відомі йому фактичні знання з історії України, проявивши навичку самостійного виконання операцій порівняння і аналізу основних історичних понять.

181 – 190 балів: вступник демонструє високий рівень знань вітчизняної історії, самостійно, у межах програми вступного іспиту, оцінює різноманітні події, явища, факти, персоналії, виявляючи критичність мислення, робить аргументовані висновки.

171 – 180 балів: абитурієнт вільно володіє знаннями з вітчизняної історії, уміло використовує наукову термінологію, вміє описати факти та явища, використовуючи причинно-наслідкові зв'язки. Самостійно демонструє знання та робить висновки.

161 – 170 балів: вступник на основі знань шкільного курсу історії України володіє знаннями з вітчизняної історії, розуміється на причинно-наслідкових зв'язках, добре знає хронологію та персоналістику за змістом питання.

151 – 160 балів: абитурієнт на основі знань шкільного курсу історії України може самостійно пояснювати події та явища, аналізувати, узагальнювати знання, систематизувати їх, за допомогою уточнювальних запитань екзаменатора робити висновки.

141 – 150 балів: абітурієнт розуміє теоретичний матеріал, володіє навичками і вміннями самостійної навчально-пізнавальної діяльності з історії України; аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки.

131 – 140 балів: вступник на основі знань шкільного курсу історії України описує історичні події та явища, може за допомогою уточнюючих запитань екзаматора пояснювати явища, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, виправляти допущені неточності під час відповіді, орієнтується в хронології.

121 – 130 балів: вступник на основі знань шкільного курсу історії України описує історичні події та явища, відтворює частину теоретичного матеріалу, за допомогою екзаматора встановлює причинно-наслідкові зв'язки, правильно називає дати та імена за змістом питання. За необхідності може з допомогою екзаматора охарактеризувати ту чи іншу історичну постать.

111 – 120 балів: абітурієнт на основі знань шкільного курсу історії України з допомогою екзаматора описує історичні події та явища або їхні частини без пояснень відповідних причин та наслідків, має неточності у визначенні хронології, знає ключові історичні постаті за змістом питання.

100 – 110 балів: знання з історії мають фрагментарний характер, допускає суттєві неточності при викладенні історичного матеріалу.

0 – 99 балів: відповідь неправильна, не відповідає змісту поставленого питання, абітурієнт не розуміє його головних положень, відсутнє пояснення історичних понять і термінів, не володіє відповідними знаннями з історії України.

Якщо абітурієнт під час індивідуальної усної співбесіди набрав від **0–99 балів**, то ця кількість балів вважається недостатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ

1. Українські землі напередодні Першої світової війни. Україна в планах протидіючих сторін.
2. Основні воєнні дії на території України в 1914 – 1917 рр.
3. Національно-визвольний і соціальний рух на Україні напередодні Лютневої революції в Росії. Політичні партії, їх програмні цілі і тактика.
4. Лютнева революція в Росії. Утворення Центральної Ради, її складі завдання.
5. Переговори Центральної Ради з Тимчасовим Урядом Росії щодо автономії України. Перший Універсал. Створення Генерального Секретаріату.
6. Історичні умови появи Другого Універсалу Центральної Ради, його зміст і наслідки. Виступ полку ім. П. Полуботка.
7. Становище в Україні після Жовтневої революції в Петрограді. Третій Універсал Центральної Ради.
8. Історичні умови появи Четвертого Універсалу Центральної Ради, його зміст і історичне значення.
9. Внутрішня політика Центральної Ради. Зовнішня політика Центральної Ради. Брест-Литовський договір, його наслідки.
10. Історичні умови виникнення Гетьманату. Гетьман П. Скоропадський. Створення Української держави, його внутрішня та зовнішня політика.
11. Опозиція гетьманату. Прихід до влади Директорії. Внутрішня і зовнішня політика Директорії.
12. Розпад Австро-Угорської імперії і піднесення визвольного руху в Східній Галичині. Західно-Українська Народна Республіка.
13. Закарпаття і Буковина в 1918 - 1920 рр.
14. Виникнення Рад робітничих, селянських і солдатських депутатів на Україні в 1917 р. Ради і партії.
15. Наступ російських радянських військ на Україну. Повстання заводу “Арсенал”. Початок громадянської війни на Україні. Бій під Крутами, взяття Києва військами Муравйова.
16. Перший Всеукраїнський з’їзд Рад. Проголошення Радянської влади на Україні.
17. III Всеукраїнський з’їзд Рад і прийняття першої Конституції Радянської України. Політична система УРСР.
18. Внутрішня політика Радянського уряду України в 1919 – 1922 рр.
19. Національно-державне будівництво на Україні в 20-х рр. Українізація і її наслідки.
20. Україна в умовах НЕПу. Відбудова промисловості. Розвиток сільського господарства. Кооперативний рух.

21. Індустріалізація на Україні та її наслідки.
22. Культурне будівництво на Україні в 20-х - на початку 30-х рр. "Розстріляне відродження".
23. Селянські рухи на Україні під керівництвом Н. Махна і М. Григор'єва.
24. Курс Компартії і Радянської влади на колективізацію селянських господарств в кінці 20-х рр.
25. Політика Радянської влади щодо колгоспів. Хлібозаготівлі. Голод на Україні 1932 – 1933 рр.
26. Політичне становище західноукраїнських земель у складі Польщі в 20-30-х рр. Діяльність українських політичних партій і організацій.
27. Становище українських земель Закарпаття у складі Чехословаччини в 20 - 30- х рр. XX ст. Український визвольний рух.
28. Становище українських земель (Буковина) у складі Румунії в 20-30-х рр. Український визвольний рух.
29. Політичні процеси на Україні в 20-30-х рр.
30. Організація Українських Націоналістів (ОУН), її виникнення, завдання, діяльність в 30-х роках.
31. Пакт Ріббентропа-Молотова і проблема українських земель.
32. Поразка Польщі на початку Другої світової війни і возз'єднання західноукраїнських земель з УРСР. Політика Радянської влади в новоприєднаних землях 1940-1941 рр.
33. Україна в планах німецьких агресорів XX ст..
34. ОУН в перший період Другої світової війни. Проголошення Української держави 30 червня 1941 р. і його наслідки.
35. Початок Німецько-радянської війни. Військові дії на території УРСР червень 1941-1942 рр.) Окупація України.
36. Приєднання Буковини й Придунайя до УРСР. Політика Радянської влади в новоприєднаних землях в 1940-1941 рр.
37. Фашистський окупаційний режим на Україні.
38. ОУН-УПА в боротьбі за визволення України від німецько-фашистської окупації.
39. Партизанський рух на Україні в роки німецько-фашистської окупації.
40. Визволення України від німецько-фашистської окупації. Початок відбудови народного господарства.
41. Завершення об'єднання українських земель після Другої світової війни.
42. Особливості процесу відбудови народного господарства України. Радянська західноукраїнських земель.
43. Суспільно-політичне та економічне становище України в період часткової лібералізації (1953 – 1964 рр.)
44. Наростання негативних явищ в економіці України і період «застою».
45. Національний та правозахисний рухи. Шестидесятники та дисиденти.

46. Процес «перебудови» та її наслідки для України.
47. Економічні та політичні передумови створення незалежної Української держави. Проголошення незалежної України. Події серпня 1991 р. Референдум грудень 1991 р.
48. Соціально-економічне, політичне та духовне життя українського суспільства до 2004 р.
49. Революційні події 2004 р. та їх причини.
50. Соціально-економічне, політичне та духовне життя України 2005 – 2010 рр.
51. Президентські вибори 2010 р. Прихід до влади та діяльність президента В. Януковича.
52. Події листопада 2013 – лютого 2014 рр та розвиток України в період правління в.о. президента України О. Турчинова.
53. Анексія Російською Федерацією території Кримської АР.
54. Президентські вибори 2014 р. Прихід до влади та діяльність П. Порошенка.
55. Російська експансія на сході України. Проведення АТО.
56. Участь незалежної України в діяльності ООН.
57. Участь незалежної України в діяльності європейських міжнародних організаціях.
58. Президентські вибори 2019 р. Прихід до влади та діяльність В.Зеленського.
59. Війна на Донбасі (2014-2020 рр.).
60. Культурні надбання України в умовах незалежності.

Програма індивідуальної усної співбесіди з історії
України для вступу на навчання за ступенем бакалавр
денної та заочної форми навчання

Укладач: Жуков Олександр Володимирович –
кандидат історичних наук, ст. викл. кафедри
всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики
навчання історичних дисциплін

Навчально-науковий інститут історії,
права та міжнародних відносин
СумДПУ імені А.С. Макаренка, 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87